

דף מידע על ההליך הפלילי

1. שלבים עיקריים בהליך הפלילי

■ הגשת תלונה:

כל אדם רשאי/ת להגיש תלונה בכל אחת מתחנות המשטרה, אף שייתכן שהתלונה תועבר לטיפול ביחידה אחרת. המשטרה תפתח בחקירה אם נודע לה על ביצוע עבירה על פי תלונה או בדרך אחרת.

■ הליך החקירה:

המשטרה תאתר את החשודים ותחקור אותם בקשר לעבירה, לרוב לאחר חקירה וגביית הודעה מנפגע/ת העבירה. במקרים מסויימים יעוכבו או ייעצרו חשודים לצורך החקירה, ויתכן שהם ישוחררו במגבלות או בתנאים מסויימים, לרבות תנאים שמטרתם להגן על הנפגע/ת. במהלך החקירה יתכן שנפגע/ת יתבקש להשתתף בפעולות חקירה נוספות כגון מסדר זיהוי. במקרים מסויימים תיעשה חקירת נפגע/ת עד/ה או חשוד/ה, בידי חוקר/ת נוער של המשטרה או בידי חוקר/ת ילדים של משרד העבודה והרווחה, בהתאם לגיל הנחקר/ת ולסוג העבירה.

■ העברת תיק החקירה לתובע:

לאחר השלמת החקירה, המשטרה תעביר את תיק החקירה לפרקליטות או ליחידת התביעות במשטרה, שהם הגוף התובע, בהתאם לסוג העבירה ולחומרתה. במקרים מסויימים יתכן שהתיק יוחזר למשטרה להשלמת החקירה.

■ העמדה לדין:

במקרים בהם תובע/ת סבור/ה שיש בחומר החקירה ראיות מספיקות לאישום אדם, יוגש כתב אישום, אלא אם לא היתה לכך הצדקה ציבורית. כתב האישום מוגש בשם מדינת ישראל, לרוב לבית המשפט השלום או המחוזי במקום בו בוצעה העבירה, בהתאם לחומרתה.

■ מעצר עד תום ההליכים:

לאחר שהוגש כתב אישום, רשאי בית המשפט בנסיבות מסויימות לעצור את הנאשם/ת עד תום ההליכים המשפטיים נגדו/ה, והוא רשאי גם לשחררו/ה ולהטיל עליו/ה מגבלות או תנאים, לרבות תנאים שמטרתם להגן על הנפגע/ת.

■ פתיחת המשפט - דיון והקראה:

בתחילת המשפט מקריא בית המשפט את כתב האישום ושואל את הנאשם/ת מה תשובתו/ה לאישום. הנאשם/ת רשאי/ת לא להשיב, להודות או לכפור בעובדות, וכן לטעון לקיומן של עובדות נוספות.

■ שלב בירור האשמה:

אם הנאשם/ת אינו/ה מודה, מגיע שלב הבאת הראיות - תחילה מטעם התביעה ואחר כך מטעם ההגנה. הנפגע/ת לא תמיד נקרא/ת להעיד, אך אם הוא/היא מוזמן/ת - עליו/ה להתייצב ולהעיד אמת. כל עד/ה נחקר/ת תחילה ע"י התובע/ת, אחר כך ע"י הסניגור/ית ופעמים שוב ע"י התובע/ת, להשלמת פרטים.

■ הכרעת הדין:

לאחר שמיעת הראיות ושקילתן, ייתן בית המשפט החלטה מנומקת בכתב על זיכוי הנאשם/ת או על הרשעתו/ה. ייתכנו מקרים בהם בית המשפט יקבע שהנאשם/ת אשם/ה אך לא ירשיע אותו/ה.

■ גזר הדין:

אם הורשע/ה הנאשם/ת, יתקיים דיון בגזר הדין, במהלכו יביאו התביעה וההגנה ראיות לענין העונש. בשלב זה יתכן שיוגש לבית המשפט תסקיר על הנאשם/ת מטעם שירות המבחן, ואם הורשע/ה בעבירת מין, יתכן שיוגש גם תסקיר על מצבו/ה של הנפגע/ת. במקרים מסויימים יוזמן/תוזמן הנפגע/ת להעיד גם בשלב זה.

■ ערעור:

לתובע/ת ולנאשם/ת יש זכות להגיש ערעור על פסק הדין בפני ערכאה גבוהה יותר. ערעור נוסף לבית המשפט העליון ניתן להגיש רק ברשות בית המשפט.

פומביות הדיון:

הדיונים בבית המשפט הם בדרך כלל פומביים, אך בנסיבות מסויימות רשאי בית המשפט לקבוע שדיון יתנהל בדלתיים סגורות ואז אסור לפרסם כל פרט מהדיון. סגירת דלתיים נעשית, בין היתר, כדי להגן על מתלונן/ת או נאשם/ת בעבירת מין. כדי לאפשר לעד/ה להעיד בחופשיות או כדי להגן על קטין/ה או חסרת/ת ישע. הנפגעת/ת ואדם שמלווה אותה/ה רשאים להיות נוכחים גם בדיון שמתנהל בדלתיים סגורות, אלא אם כן בית המשפט אסר זאת. חריג: בבית המשפט לנוער הדיונים מתנהלים ככלל בדלתיים סגורות.

2. התגוננות מפני עבירות

הגנה בהליך הפלילי:

אם מי שחשוד או נאשם שפגע בך, או כל אדם מטעמו, ינסו ליצור איתך קשר - זכור/זכרי כי אינך חייבת/ת להשיב על שאלותיהם. אם תוטרד/י או תאויימ/י על ידם - אנא דווח/י על כך מיידית למשטרה.

עצות כלליות להתגוננות מפני עבירות

הגנה מפני עבירות רכוש:

- שמור/י את רכושך במקום נעול. רצוי להתקין מערכת אזעקה ולהפעילה בעזבך את הבית/הרכב.
- חפצי ערך יש להשאיר במקום מתאים ושמור, רצוי בכספת מוסתרת ועדיף בבנק.
- ערוך/י רשימה של חפצי הערך שלך. רצוי לתאר אותם, לסמן אותם ולצלם אותם כדי שיקל לזהותם במקרה גניבה.
- מפתחות (בית או רכב) צריכים להימצא על גופך. אל תצורף/י אותם לצרור מפתחות כללי, אל תציין/י שם וכתובת על המפתח ואל תטמין/י אותם במקומות "מסתור".

הגנה מפני גניבת רכב:

- התקן/י מערכת אזעקה.
- נעל/י את גלגלי הרכב, העזר/י במנעול הנמצא בתוך בורג הגלגל.
- הרכב/י מנעול הגה חיצוני והשתמש/י במנעול לידית ההילוכים.
- כשהינך מחנה את המכונית בלילה, בחר/י מקום גלוי לעוברי אורח ומואר היטב.

הגנה מפני פריצות לבתים ולבתי עסק וגניבות מהם:

- דאג/י לדלת כניסה עשויה פלדה ובאישור מכון התקנים. התקן/י בדלת חריץ הצצה ודאג/י לוודא את זהות המבקש להיכנס.
- מנעולי הדלת חייבים להיות בעלי לשון סגר ארוכה ובית בריח אמין. החלף/י את המנעול כאשר הינך נכנס/ת לדירה "יד שניה".
- חלונות של דירות בקומות ראשונות, של בתים חד-קומתיים או של בתי עסק רצוי שיסורגו בסורג ברזל, רצוי מלא ובנוי שתי וערב עם הלחמה בנקודות המפגש. רצוי לשמור את התריסים מוגפים ונעולים בשנתך או ביציאתך מהבית.
- בצאתך לחופשה אל תשאיר/י סימנים שיעידו כי איש אינו נמצא במקום.
- האר/י את בית העסק, מחסנים ואיזורים רגישים.
- קבע/י הוראות ונהלים ברורים להתנהגות עובדים בבית העסק לפני פתיחתו, בשעות העבודה ובעת הסגירה.

הגנה מפני פגיעות בקשישים:

- אל תישא/י עימך סכומי כסף גדולים. העזר/י בפנקס המחאות.
- שים/י את כספך בכיס פנימי של מעיל או חולצה. אל תספר/י את הכסף במקום ציבורי והיזהר/י שלא להשאיר את תיקך פתוח.
- בצאתך לבד בשעות מאוחרות, לך/י באזור מואר, התרחק/י משפת המדרכה והחזק/י את תיקך מתחת לבית השחי.
- אל תקבל/י החלטה כספית תחת לחץ או מצב רפואי קשה.
- שמור/י על קשר קבוע עם שכניך ובני משפחתך.

הגנה מפני אלימות במשפחה והטרדה מאיימת:

- באפשרותך לפנות לבית משפט לשלום ומשפחה כדי לקבל צו הגנה או צו למניעת הטרדה מאיימת.
- אם הפוגע מפר צו או הוראות שחרור של בית משפט או של קצין משטרה - פנה/י מייד למשטרה להגשת תלונה.
- באפשרותך לפנות למחלקה לשירותים חברתיים במקום מגוריך או למרכז למניעת אלימות במשפחה, אם הינך זקוק/ה לייעוץ לפני פרידה מבן הזוג, למקלט חירום או לסיוע אחר.
- אם הפוגע או כל אדם מטעמו ינסו לאיים עליך או לשכנע אותך לחזור בך מתלוננת - פנה/י מייד למשטרה להגשת תלונה. הקפד/י למלא אחר ההנחיות שתיתן לך המשטרה בנושא.